

DIGIRAADIN FASILITAATTORIN KÄSIKIRJA

Fasilitaattorin perehdytys

SISÄLTÖ

- Digiraati
- Fasilitaattorit Digiraadissa
- Viestintä Digiraadissa
- Digiraadin valmistelu
- Keskustelun ohjaaminen
- Ongelmatilanteet keskustelussa
- Loppulausuma

MIKÄ DIGIRAATI ON?

- Oikeusministeriön verkkopalvelu
- Alusta ja menetelmä lasten ja nuorten kuulemiseen sekä vuoropuheluun lasten, nuorten ja päättäjien välillä.
- Kehitetty yhteistyössä oikeusministeriön, kansallisen lapsistrategian, Osallisuuden osaamiskeskuksen, lasten ja nuorten parissa toimivien kansalaisjärjestöjen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kesken.
- Kehitystyössä on hyödynnetty tutkimustietoa lasten ja nuorten yhteiskunnallisesta osallistumisesta.

DIGIRAATI ON

- helppokäyttöinen digitaalinen kanava kaikille nuorille esittää mielipiteitään, keskustella yhteiskunnallisista ja heitä kiinnostavista asioista sekä saada positiivisia osallistumisen kokemuksia
- virkamiehille (esim. lainvalmistelijat ja kuulemisesta vastaavat) valtakunnallisesti kattava väylä kuulla nuorten mielipiteitä yhteiskunnallisista asioista
- tuki valtakunnallisen, alueellisen sekä paikallisen tason vaikuttamiselle.

KETÄ DIGIRAATIIN OSALLISTUU?

- Digiraati on suljettu keskustelu, johon nuoret pääsevät mukaan ilmoittautumalla.
- Digiraadeissa on nuorten lisäksi keskustelemassa fasilitaattoreita, jotka osallistuvat raatien taustoittamiseen, pitävät keskustelua yllä ja huolehtivat sääntöjen noudattamisesta.
- Keskusteluihin voi lisäksi osallistua kutsuttuna esimerkiksi tutkijoita, päättäjiä, työntekijöitä, viranhaltijoita.
- Osallistujien tiedot näkyvät vain fasilitaattoreille ja palvelun ylläpidolle. Muille osallistujille näkyy vain nimimerkki.

MITÄ DIGIRAADISSA TAPAHTUU?

- Keskustellaan kirjallisesti ennalta sovitusta aiheesta anonyymisti 1-3 viikon ajan.
- Keskustelu on fasilitoitua ja siinä noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita.
- Keskusteluilla on lyhyt taustamateriaali, joka johdattelee keskustelun aiheeseen.
- Raadissa käydyn keskustelun pohjalta fasilitaattorit laativat loppulausuman, joka toimitetaan eteenpäin päättävälle taholle.
- Ulkopuolisille näkyy vain raadin yhdessä laatima loppulausuma.

Itsenäistyminen

Useita raateja eri näkökulmista mm.

- Talous
- Ihmissuhteet
- Koulu- ja työelämä

Yhdenvertaisuus

Tasa-arvo

Sateenkaareva nuoruus

Demokratia

Turvallisempi Suomi *

Yksinäisyys

Nuorten toivoma aihe

Korona **

* Yhteistyössä oikeusministeriön kanssa
** ALL-YOUTH -tutkimushankkeen kanssa

VIDEOTALLENTEET

VIDEO: Turvallisempi tila

Mitä turvallisempi tila Digiraadeissa on ja miten sen voi varmistaa?

https://drive.google.com/file/d/1Qn9VV-4mKr04e5_8dp7P0_CBGQnV2IL2/view

VIDEO: Mikä on Digiraati?

Suomen Punaisen Ristin Nuorten Turvatalon Satu Rantakärkkä kertoo Digiraadista ja sen toimintaperiaatteesta.

Video on osa Nuoretjaosallisuus.fi-sivuston verkkokoulusta, Osallisuuden reseptiä ja se löytyy myös osoitteesta

<https://nuoretjaosallisuus.fi/v-konkreettisen-osallisuustyon-valineet-digiraati-laatukriteerit-nosteitsearviointi/>

FASILITAATTORIT DIGIRAADISSA

MITÄ FASILITAATTORIT TEKEVÄT?

- **Ennen raatia** fasilitaattorit valmistelevat Digiraatien taustamateriaalit, mainokset ja suunnittelevat, mistä raadissa keskustellaan ja miten raadeista viestitään nuorille.
- **Raadin aikana** keskusteleivat nuorten kanssa ja ylläpitävät turvallisempaa tilaa.
- **Raadin jälkeen** kirjoittavat loppulausuman, eli yhteenvedon käydystä keskustelusta.

FASILITAATTORIEN TUKI JA KOULUTUS

- Jokaisessa raadissa on hyvä olla 2–6 fasilitaattoria.
- Organisaation Digiraadista vastaava henkilö (admin), joka kouluttaa fasilitaattorit ja huolehtii, että heillä on riittävä tuki ja osaaminen Digiraadin fasilitointiin.

VIESTINTÄ DIGIRAADISSA

- Viestintä on olennainen osa jokaista Digiraatia ja niiden onnistumista.
- Erityisen tärkeää on nuorille suunnattu viestintä. Kun tavoitamme viestinnällä nuoria, saamme raatikeskusteluun osallistujia ja lopulta onnistumme Digiraadin tavoitteessa, eli nuorten äänen esiin tuomisessa ja vaikuttamisessa.
- Kerro Digiraadista nuorille heidän suosimissaan kanavissa, kohtaa nuoria ja kutsu heitä mukaan. Lisäksi hyödynnä tahoja, jotka kohtaavat nuoria ja tee heidän kanssaan yhteistyötä.
- Digiraati-viestintää on tärkeää tehdä yhdessä ja monikanavaisesti niin nuorten kuin nuorten parissa toimijoidenkin kanssa.
- Vaikka et olisi mukana itse viestinnän tekemisessä, voit kutsua tuttuja mukaan Digiraateihin omissa kanavissasi.
- Ihmiset lähtevät herkemmin mukaan, kun viestiä välittää ja mukaan kutsuu tuttu tai oikea ihminen.
- Muista kutsua myös nuoria mukaan tekemään viestintää!

ESIMERKKI YKSITTÄISEN RAADIN VIESTINNÄSTÄ

Ennen Raadin aikana Jälkeen

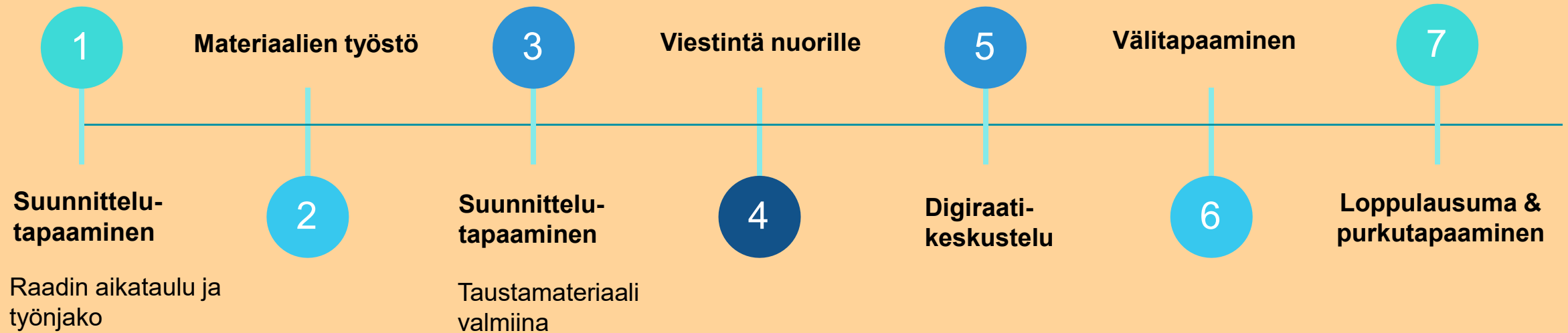
DIGIRAATIEN MAINOSTAMINEN

MITÄ MAINOKSESSA TULEE OLLA?

- 1) Perustiedot raadista:
  - Mistä on kyse?
  - Kenelle raati on?
  - Raadin aikataulu?
  - Miksi tällä on merkitystä?
  - Miten lähteä raatiin mukaan?
- 2) Ohjaus ilmoittautumiseen.
- 3) Mistä saa lisätietoja Digiraadista
- 4) Puhuttele nuoria suoraan, he ovat omien kokemustensa asiantuntijoita.

DIGIRAADIN VALMISTELU

ESIMERKKI DIGIRAADIN AIKAJANASTA

TAUSTA- MATERIAALI

- Digiraadeilla tulee olla taustamateriaalia, joka virittää keskustelijoita käsiteltävään aiheeseen. Se voi sisältää tekstiä, linkkejä videoihin, kuvia tai nettisivuja.
- Materiaalin on hyvä olla napakka ja helposti ymmärrettävissä.
- Taustamateriaalissa on tärkeä avata keskustelun kannalta olennaiset termit ja käsitteet.
- Kerro taustamateriaaleissa kuka Digiraadin järjestää ja miksi.
- Jos tiedät, mihin nuorten viestit eli loppulausuma viedään, kerro se jo täällä.

TERVETULO DIGIRAATIIN!

Kevään 2022 raatien teemana on **SATEENKAAREVA NUORUUS**.

Sateenkaareva nuoruus -raadissa nuoret pääsevät kertomaan omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan mm. itsenäisyydestä, ennakokuluusta sekä kohtaamisista. Nuorten turvatalot tekevät raadista nostaja somekanaville sekä nuorten Pride viikolle.

ENNAKKOLUULOT JA STEREOTYPIAT

Tässä raadissa keskustelun aiheina on ennakokuluut ja stereotyyptit.

Mistä asioista esimerkiksi toivoisimme raadissa kuulevamme?

- Oletko ollut tilanteissa, jossa identiteettisi on epäilly tai vähätetty?
- Mitä ennakkoasetyksiä tai yleistyksiä haluaisit tuoda näkyväksi?
- Miten näitä voisi kumota?
- Missä tilanteissa määrittely tai lokerointi on tarpeen?
- Milloin niistä olisi hyvä luopua?

MIKÄ ON DIGIRAATI?

Digiraati.fi on keskustelualusta, jolla pyritään parantamaan nuorten osallisuutta ja vaikuttamista. Keskustelusta tehdään kooste, joka toimitetaan sellaisille taholle, joiden pitäisi olla nuorten mielipiteistä tietoisia. Keskustelusta tehdään myös nostoja mm. Nuorten turvatalojen someen ja sitä käytetään erilaisten kirjoitusten pohjana, joilla tehdään nuorten ajatuksia näkyviksi.

MIKÄ ON NUORTEN TURVATALO?

Nuorten turvatalot antavat apua ja tukea nuorille ja heidän perheilleen guuma- ja kriisitilanteissa nopeasti ja maksutta, netissä sekä turvataloilla. Apua saa esimerkiksi perheen osallisen orgelmien, yksinäisyyteen ja muihin ihmissuhteongelmiin tai haasteisiin päivärytmisä ja opiskelussa. Tarjoamme tukea myös omilleen muuttamisessa ja itsenäiseen elämään siirtymisessä.

ENNAKKOLUULOT JA STEREOTYPIAT; MITÄ NIILLÄ TARKOITETAAN?

- Ennakokuluulla tarkoitetaan perusteetonta ennakkoasetyksiä jostakin asiasta.
- Ennakokuluu on käsitys, joka on luotu ennen ihmiseen tai asiaan tutustumista.
- Usein ennakokuluut johtuu tietämättömyydestä. Kun emme tiedä, niin rupeamme oletamaan ja yleistämään asioita.
- Ennakokuluuloja saattaa syntyä esimerkiksi sukupuoleen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen, kansallisuuteen tai muuhun henkilön ominaisuuteen liittyen.
- Ennakokuluut voivat pohjautua esimerkiksi stereotyyppiin.
- Stereotyyptit ovat peleistettyjä ja yleistäviä mielipiteitä, käsityksiä, odotuksia, tulkintoja ja oletuksia ihmisryhmistä tai yksilöstä ryhmän jäsenenä.
- Stereotyyptit ovat usein tiedostamattomia, ja ne sisältävät negatiivisia tai positiivisia ennakkoasetyksiä.

MIKSI TÄMÄ KESKUSTELU NUORTEN KANSSA KÄYDÄÄN?

Jokaisella nuorella on oikeus osallistua ja vaikuttaa. Päätäjät, nuorten kanssa työskentelevät ja muut tahot voivat vain arvilla millaista on olla nuori 2020-luvulla. Nuorten ajatukset ja kokemukset ovat arvokasta tietoa, jonka avulla voimme yhdessä parantaa maailmaa.

KYSYMYKSIÄ KESKUSTELUUN

- Ennen raatia on hyvä suunnitella kysymyksiä, joiden avulla keskustelua viedään eteenpäin.
- Kysymyksiä suunnitellessa voi pohtia mitä haluamme nuorten meille kertovan, Mitä viestejä haluamme tästä raadista viedä eteenpäin? Millaista muutosta nuoret toivovat? Millaisia kokemuksia nuorilla on?
- Päättäkää mitkä ovat raadin kannalta 3 olennaisinta kysymystä, joihin ehdottomasti haluaisitte nuorten vastaavan.
- Lisäksi kannattaa miettiä ennakoon apukysymyksiä, joita voitte käyttää keskustelun tukena ja joilla viette keskustelua eteenpäin.

DIGIRAADIN SYDÄN ON NUORTEN KÄYMÄ KESKUSTELU

Keskustelun onnistumisessa jokaisella osallistujalla on oma tärkeä roolinsa.

KESKUSTELUN OHJAAMINEN

Fasilitaattorien tehtävänä on ohjata keskustelua, ja varmistaa, että osallistuminen on kaikille turvallista, ja että kaikki osallistujat saavat äänensä kuuluviin.

Jokainen nuori osallistuu keskusteluun omalla tavallaan ja omien voimavarojensa mukaan. Osa nuorista kirjoittaa keskusteluun muutaman pitkän viestin, jotka ovat hyvin muotoiltuja ja niissä on tarkasteltu käsiteltävää aihetta monipuolisesti. Osa nuorista taas vastailee vapaaehtoisten kysymyksiin lyhyesti. Joku saattaa jäädä tarkkailijaksi ja osallistuu tykkäilemällä muiden viesteistä ja kommentoimalla lyhyesti.

Jokaisen osallistuminen on tärkeää ja arvokasta.

VIESTEIHIN VASTAAMINEN

- Digiraadin osallistujat ovat antaneet erittäin hyvää palautetta siitä, että heidän viesteihinsä on vastattu. Tämä on luonut heille kokemuksen kuulluksi tulemisesta. Aktiivisesta vastaamisesta ja lisäkysymysten esittämisestä kannattaakin pitää kiinni.
- Liian montaa uutta kysymystä ei kuitenkaan kannata laittaa samana päivänä, tai hyvin lähekkäin. On hyvä antaa tilaa ja aikaa osallistujille vastata uuteen kysymykseen tai reagoida uuteen esitettyyn ajatukseen.
- Fasilitaattorit esiintyvät keskustelussa nimimerkeillä. Nimimerkit voivat olla muotoa Etunimi_organisaation nimi/lyhenne.

ESIMERKKEJÄ VIEСТИIN VASTAAMISESTA

Ansku_SPR

Moi Kukkaruukku! On harmillista kuulla, että asiat ovat kasaantuneet ja sitä kautta kuormittaneet sinua. Hyvä kuulla, että tilanteesi on helpottanut ja että jaksoit tsempata vaikeasta tilanteesta eteenpäin <3 Oisko sulla jotain ajatuksia siitä, et millasilla keinoilla voitaisiin lisätä ymmärrystä yksinäisyydestä? Tai onko jotain palveluita tai keinoja, joista ajattelisit olevan apua vastaavanlaisiin tilanteisiin?

Susanna_SPR

Heippa JK! Olet oikeassa, että on tosi ikävää, kun ei pääse tutustumaan omiin luokkakavereihin tavallisessa lähiopetuksessa, kun on niin paljon etäopetusta. Uskon, että tosi monet uudet opiskelijat ovat samanlaisessa tilanteessa, ja koulujen olisikin hyvä tarttua tähän ja järjestää esimerkiksi etäyhteyksien kautta mahdollisuutta tutustua omaan luokkaan. Mitä ajattelet, pitäisikö koulun järjestää tällankaltaisia tunteja?

KESKUSTELUN OHJAAMISESSA HUOMIOITAVAA

- Vaikka Digiraadissa on tärkeää kuulla ja huomioida nuorten kokemuksia, ei Digiraati kuitenkaan ole paikka, jossa näitä asioita käsitellään yksilötasolla tarkasti.
- Nuoren kokemuksesta voi lähteä viemään keskustelua eteenpäin esimerkiksi kysymällä, onko hän saanut tilanteeseen apua tai millaista apua hän olisi kaivannut.
- Jos nuori haluaa selvästi kertoa enemmän omasta tilanteestaan, voi häntä ohjata lempeästi esimerkiksi Sekasin -chattiin tai Nuorten turvataloilla keskusteluapuun.

ESIMERKKI VASTAAMISESTA

Vapaaehtoinen_SPR:

Sun kokemukset kuulostaa raskailta. Kenenkään ei pitäisi joutua tuollaiseen tilanteeseen. Jos susta tuntuu, että haluaisit puhua näistä henkilökohtaisella tasolla enemmän ja saada apua sun tilanteeseen, niin voit olla yhteydessä Nuorten turvataloille tai Sekasin-chattiin. Turvataloilla saa matalan kynnyksen keskusteluapua just tällaisissa asioissa ilman lähetettä ja nopealla aikataululla.

Sekasin-chatissa voit keskustella anonyymisti kahden välisessä chat-keskustelussa. Mutta jos katsotaan tuota sun tilannetta vähän yleisemmällä tasolla, niin miten sä toivoisit, että oppilaitokset hoitaisivat tuollaiset tilanteet?

ESIMERKKEJÄ APUKYSYMYKSISTÄ

Fasilitaattorien kysymät tarkemmat kysymykset aiheesta ovat vievät keskustelua eteenpäin.

Raadin valmistelussa on hyvä koota listaa mahdollisista apukysymyksistä, joita voi nuorille keskustelun edetessä esittää.

Millaisia kokemuksia teillä on aiheesta XXX?

Miten toivotte, että asia XXX muuttuisi?

Jos sulla olisi taikasauva, jolla voisit parantaa jonkun asian, mikä se olisi?

DIALOGIIN KANNUSTAMINEN

Digiraadissa on hyvä innostaa nuoria kommentoimaan toistensa viestejä, ei vain vastailemaan fasilitaattoreiden kysymyksiin.

Kun osallistuja kertoo esimerkiksi parannusehdotuksen, hyvän tai huonon kokemuksen, voit kannustaa muita kommentoimaan esimerkiksi kirjoittamalla viestin:

- *”Kukkaruukulla oli tuolla ehdotus siitä, kuinka kouluista voisi tehdä turvallisempia! Hän ehdotti, että opettajat ja oppilaat kävisivät yhdessä turvallisemman tilan koulutuksia ja tekisivät yhteiset säännöt. Pari kertaa vuodessa sitten joku olisi anonyymikysely ja joku ulkopuolinen tulisi käymään tuloksia läpi luokan kanssa.*
- *Sitten tilannetta voitaisiin korjata. Mitä mieltä muut ootte tästä? Voisiko toimia? ”*

DIGIRAATIIN KIRJOITTAMINEN

- Digiraatikeskustelussa on mahdollista käydä kirjoittamassa viestejä koko keskustelun aukioloajan. Nuoret voivat käydä kirjoittamassa viestejä esimerkiksi myöhään illalla, aikaisin aamulla tai missä tahansa vaiheessa siinä välissä.
- Digiraati ei kuitenkaan ole reaaliaikainen chat-keskustelu, jossa vapaaehtoisten pitää olla vastaamassa heti kun viesti keskusteluun ilmestyy.
- Digiraati muistuttaa perinteistä keskustelufoorumia, johon käydään vastaamassa muiden viesteihin ja kirjoittamassa uusia avauksia silloin kun se itselle sopii.

DIGIRAATIKESKUSTELUN ALOITUS JA LOPETUS

Aloitus:

Keskustelun aloittavaan viestiin kannattaa kiinnittää huomiota. Viestissä on hyvä summata, mitä keskustelussa on tarkoitus tehdä, mistä materiaalit löytyvät ja muistuttaa keskustelun säännöistä.

Lopetus:

Raadin lopuksi on tärkeää käydä tarkastamassa, että nuorten viesteihin on reagoitu, mikäli se on viestin kannalta olennaista. Tässä vaiheessa voi vielä kannustaa osallistujia kertomaan, mikäli heillä on aiheeseen vielä lisättävää.

Tämän jälkeen raatiin kirjoitetaan viimeinen viesti, jossa kiitetään osallistumisesta, kerrotaan, mitä tapahtuu seuraavaksi sekä miten todistukset ja palkkiot toimitetaan.

ESIMERKKI ALOITUSViestistä

Hei kaikki!

Ihan mahtavaa, että olet osallistumassa Digiraatiin! Tässä raadissa keskustellaan yksinäisyydestä ja siihen liittyvistä asioista, kuten yksinäisyyden kokemisesta sekä sen vaikutuksista ja siitä, kuinka voisimme ehkäistä yksinäisyyttä. Täällä teidän kanssa on keskustelemassa minun, Anskun Nuorten Turvatalon harjoittelijan lisäksi liuta muita Digiraadin keskustelukumppaneita.

Jotta keskustelu olisi kaikille mukavaa, muistetaan noudattaa turvallisemman tilan sääntöjä, sillä niitä noudattamalla kaikki voivat kertoa asioita ja keskustella aiheesta ilman pelkoa kiusaamisesta tai häirinnästä. Kaikilla on oikeus kertoa ja keskustella aiheesta, jokaista osallistujaa kunnioitetaan ja arvostetaan. Voit kertoa omia kokemuksiasi, mutta se ei ole pakollista! Asioista saa keskustella myös yleisellä tasolla :)

Keskusteluaikaa on viikko. Olisikin todella mukavaa, mikäli voisitte käydä osallistumassa keskusteluun useammankin kerran, omien aikataulujenne mukaan. Me keskustelussa mukana olevat Digiraadin vetäjät olemme keskustelussa mukana päivittäin.

ESIMERKKI LOPETUSVIESTISTÄ

"Meidän Digiraati-keskustelu aiheesta Sateenkaareva nuoruus on nyt päättynyt. Kiitos paljon kaikille osallistujille, teillä on ollut todella hyviä ja tärkeitä näkökulmia aiheeseen! <3

Seuraavaksi me vapaaehtoiset kirjoitamme tästä raadista loppulausuman, joka tulee julkisesti tänne nähtäville. Loppulausumassa summataan keskustelun tärkeimmät pointit. Me tehdään tästä myös nostoja Digiraadin instaan, @digiraadit.

Kun kaikki tämän teeman raadit ovat päättäneet Nuorten turvatalot tekee niistä koosteen, jota lähetään viemään eteenpäin tahoille, joiden on hyvä olla tietoisia, mitä nuoret ajattelevat. Koosteen löydätte osoitteesta punainenristi.fi/digiraati /XXX

Ja hei! Muistakaa käydä ilmoittautumassa seuraaviin Digiraateihin tai tulkaa meidän kanssa vapaaehtoisiksi järjestämään näitä! Ilmoittautumiset bit.ly/digiraati.

Kiitos vielä kaikille <3 <3 <3 "

DIGIRAATI-VUORON MUISTILISTA*

- Merkitse itsellesi muistiin omat vuorosi.
- Käy päivän aikana 2–3 kertaa keskustelussa.
- Selaa keskustelua läpi ja varmista ettei nuorten viestejä ole jäänyt huomaamatta.
- Vastaa uusiin viesteihin.
- Nosta keskusteluun joku uusi näkökulma tai kysymys, jos keskustelu on hiljaista tai pyörii yhden näkökulman ympärillä.
- Jos sinulle tulee tunne, ettet oikein tiedä mitä vastata nuorille tai haluaisit lisäkäsia keskusteluun, ota yhteyttä organisaatiosi digiraadin vastuutyöntekijään.

- Ole heti yhteydessä muihin fasilitaattoreihin tai työntekijään, jos keskustelussa tulee ongelmia!
- Jos et pysty hoitamaan vuoroasi, ilmoita mahdollisimman tästä mahdollisimman pian, jotta joku muu voi hoitaa vuoron puolestasi.
- Jos hoidat raadin aloitusvuoron, käy kirjoittamassa aloitusviesti raatiin heti raadin ensimmäisenä aamuna tai jo edellisenä päivinä.
- Jos hoidat raadin viimeisen vuoron kirjoita illalla raadin päättävä viesti, jossa kerrot mitä seuraavaksi tapahtuu ja kiität osallistujia.

* käytetty mm. SPR:n vapaaehtoisten Digiraati-työskentelyssä

ONGELMATILANTEET DIGIRAATIKESKUSTELUSSA

ONGELMA- TILANTEET JA RATKOMINEN KESKUSTELUISSA

- Joskus Digiraatikeskustelussa voi tulla tilanteita, joissa joku keskusteluun osallistujista rikkoo keskustelun sääntöjä ja turvallisemman tilan periaatteita.
- Ensisijaisesti keskustelua ohjataan niin, että keskustelijoille annetaan mahdollisuus oppia virheistä ja korjata ne.

ESIMERKKI ONGELMATILANTEESTA:

Kukkaruukku: “Meillä on raha-asiat hoidettu niin, että mä maksan puolet ja mun kumppani maksaa puolet. Tää on toiminut tosi hyvin sillon kun molemmilla on ollut melkein samat tulot. Välillä sit täytyy vähän säätää jos toisen tulot välillä tippuu.”

JK: “Kuulostaa tosi hyvältä toi sun ja sun poikaystävän meno. Mun poikaystävä ei ikinä suostu maksamaan mitää muuta kuin omat menonsa.”

Kukkaruukku: “Mulla ei siisoo poikaystävää!!! Mutta kuulostaa kyllä tosi nihkeeltä toi ettei suostu yhtäänjakamaan menoja.”

Vapaaehtoinen_SPR: “Muistetaan tosiaan pitää kiinni turvallisemman tilan periaatteista ja meidän keskustelun säännöistä, eikä tehdä oletuksia esimerkiksi muiden sukupuolesta tai suhdemuodoista. Olisko sulla Kukkaruukku heittää jotain vinkkiä miten ootte sun kumppanin kanssa onnistuneet sopimaan teidän raha-asioiden hoidosta noin hyvin? Jotain mitä JK voisi esimerkiksi hyödyntää oman kumppaninsa kanssa?

JK: “Anteeksi! Mä en ees tajunnut tota että oletin! Kirjotin vaan kiireessä enkä keskittynyt tarpeeks! Joo tosiaan vinkkejä otetaan vastaan!

DIALOGISUUS

- Kuvatun kaltaisessa tilanteessa ei ole syytä lähteä poistamaan viestejä, koska asia on hoidettu dialogisesti.
- Erityisen tärkeää tässä esimerkissä on, että keskustelun fasilitaattori on huomionnut sääntöjen rikkomisen ja muistuttanut sääntöjen noudattamisesta.
  - Koska sääntöjä rikkonut keskustelija on pahoitellut käytöstään, eikä keskustelija, josta oletus on tehty, ole ilmaissut, että asiaa pitäisi enempää käsitellä, voidaan ongelma katsoa ratkaistuksi.
- Jos tämänkaltaisia tilanteita keskustelussa tulee, on hyvä jättää ne näkyville. Tämä luo tilasta turvallisemman, kun kaikki tietävät, että säännöistä todella huolehditaan.

VIESTIN POISTAMINEN

- Joskus keskustelussa voi tulla tilanteita, joita ei lähdetä ratkomaan dialogisesti. Keskustelun vetäjänä sinulla on käytössäsi mahdollisuuksia moderoida keskustelua. Jos keskusteluun tulee viesti, jossa haukutaan toisia keskustelijoita tai muita ihmisiä esimerkiksi ihonvärin, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen tai muun ominaisuuden vuoksi, viestin voi poistaa ja muistuttaa keskustelijoita, että raadissa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita ja keskustelun sääntöjä.
- Jos sääntöjä rikkoneessa viestissä oli myös hyviä pointteja, voi ne kuitenkin nostaa keskusteluun. Poistaessasi viestin, ota viestistä kuvakaappaus, tai kirjoita se johonkin ylös siltä varalta, että asiaan vielä joutuu tai haluaa palata myöhemmin.

ESIMERKKI:

Vapaaehtoinen_SPR:

“Tässä keskustelussa noudatamme turvallisemman tilan periaatteita ja keskustelun sääntöjä. Emme puhu epäkunnioittavasti muista keskustelun osallistujista tai muista ihmisryhmistä. Digiraatikeskustelun on oltava turvallinen jokaiselle meistä. Keskusteluun osallistuminen edellyttää sääntöjen noudattamista. Säännöt löytyvät Aineistot-kohdasta. Keskustelusta on poistettu viesti, jonka sisältö rikkoi sääntöjä. Viestissä oli kuitenkin tosi hyvä avaus, josta voidaan keskustella, kunhan muistetaan noudattaa sääntöjä. Mitä mieltä te olette, millä tavoilla voitaisiin lisätä maahanmuuttaja nuorten kotoutumista?

Jos sääntörikkomus ei ole räikeä, viestiä ei tarvitse poistaa, mutta aiheesta voi huomauttaa tai pyytää kirjoittajaa itse muokkaamaan viestiä niin, että se on sääntöjen mukainen.

TUKI JA PURKU

Keskustelun vetäjän ei koskaan tarvitse tai pidä jäädä yksin tilanteessa, jossa ongelmia ilmenee. Jos keskustelussa tulee tilanne, jossa et ole varma, kuinka sinun pitäisi toimia, ota heti yhteyttä organisaatiosi Digiraadin vastuutyöntekijään.

Ongelmatilanteet saattavat joskus jäädä mietityttämään, vaikka tilanne olisi hoidettu hyvin ja ohjeiden mukaan. Jos huomaat miettiväsi, olisiko tilanteen voinut hoitaa toisin tai et ymmärrä miksi se hoidettiin, niin kuin hoidettiin, ota yhteyttä Digiraadin vastuutyöntekijään. Keskustelussa ilmenneet ongelmat on tärkeää käydä läpi ja purkaa ryhmänä. Lisäksi tilanteita voidaan käydä läpi myös purkukeskusteluissa vastuutyöntekijän kanssa.

LOPPULAUSUMA

DIGIRAATIEN LOPPULAUSUMAT

- Loppulausumat keräävät yhteen Digiraatien keskustelun ja tuovat nuorten äänet kuuluviksi. Ne julkaistaan Digiraati-sivustolla. Lisäksi Digiraatien viestejä on hyvä nostaa mahdollisuuksien mukaan esille esimerkiksi viestinnässä.
- **Loppulausuma ei ole dokumentaatio keskustelusta, mutta kokoaa keskeiset pointit yhteen.**
- Vastuu loppulausuman kirjoittamisesta sovitaan raadin aikana.
- **Jaa loppulausumaa myös omissa verkostoissasi, mikäli koet että aihe voisi kiinnostaa heitä!**

VINKIT LOPPULAUSUMAN KIRJOITTAMISEEN

- Koukuta otsikolla: mikä oli nuorten keskeinen viesti?
- Kerro heti alkuun keskustelujen kiinnostavin ja tärkein anti.
- Pidä mielessä kirjoittaessa: **Mikä on toiveesi lukijalle? Miksi lukijan pitäisi kiinnostua viestistä?**
- Jäsentele tekstiä: kullekin aiheelle oma kappaleensa.
- Rytmitä tekstiä kiinnostavilla väliotsikoilla.
- **Käytä nuorten sitaatteja**, mutta kuitenkin harkitusti: ne eivät ole tekstin korvike.
- Loppuun kirjataan keskeiset tiedot Digiraadista, aiheesta ja osallistujien määrästä.

VAIKUTTAMISVIESTINTÄ

- Digiraadin loppulausumalle voi olla valmis kohde, jossa sitä on tarkoitus hyödyntää. Lisäksi kannattaa miettiä, miten ja missä Digiraadissa esiin tulleet nuorten ajatukset voi nostaa esiin.
- Ketkä ovat tärkeimmät kohderyhmämme ja miksi he kiinnostuisivat aiheesta?
- Raadin aikana ja sen jälkeen päivitetään ajatuksiamme keskustelujen perusteella. Onko
- keskusteluissa noussut esiin jokin uusi taho tai ongelma, jota emme osanneet ottaa suunnittelussa huomioon?
- **Raadin lopuksi kysytään myös nuorilta, mihin he haluaisivat keskustelujen viestiä vietävän.**
- **Tulosten seuranta:** kirjataan toimenpiteet ja niiden määrät sekä mahdolliset vastaukset ylös.
- Kun vaikuttamisviestinnän toimenpiteet on tehty, vaikuttamisviestinnän tuloksista päivitetään ne loppulausumaan tiedoksi nuorille.

Fasilitaattorin käsikirjan on tuottanut Punaisen Ristin Nuorten turvatalo.